

เทศน์เช้า วันที่ ๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๒

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลาเราจะปฏิบัติธรรม ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า “ให้พูดเรื่องธรรม! ให้พูดเรื่องธรรม! อย่าพูดเรื่องโลก” แล้วโลกกับธรรมมันอยู่ด้วยกัน กายกับใจมันอยู่ด้วยกัน แล้วเราแบ่งว่าตรงไหนเป็นโลก ตรงไหนเป็นธรรมล่ะ

เวลาเป็นโลก เห็นไหม เป็นโลกคือเรื่องของโลก เรื่องของกิเลสต้นหาความทะยานอยาก เวลาเรื่องของธรรมก็ความอยากได้ เป็นกิเลสใหม่ ความอยากได้ อยากประพฤติปฏิบัติเป็นกิเลสใหม่ แต่ความอยากอย่างนี้ระหว่างโลกกับธรรม.. เวลาเจ็บไข้ได้ป่วยเราไปโรงพยาบาลนี้ไปหาหมอ ถ้าเราไปหาหมอนี้เป็นธรรม แต่ถ้าเราอยากหายอยากให้สมความปรารถนานี้เป็นโลก เพราะมันไม่ได้รักษา มันไม่เป็นตามความเป็นจริง

นี่ไงคนเกิดมา เห็นไหม เวลาเราเกิดมา แม้แต่ประกอบสัมมาอาชีพก็เป็นเรื่องทุกข์ยากพอสมควรแล้ว แล้วเวลารามาประพฤติปฏิบัติธรรมล่ะ.. เวลาเราปฏิบัติธรรมนี้มันเกิดจากอำนาจวาสนาของเราละ เวลาทุกข์เวลาขากนี้ชาติปี ทุกขา ชาติการเกิดเป็นทุกข์อย่างยิ่ง เวลากาลามสูตรก็เหมือนกันว่าไม่ต้องเชื่อสิ่งใดเลย ไม่ให้เชื่อสิ่งใดเลย ถ้าไม่ให้เชื่อแล้วจะมีครูบาอาจารย์อย่างไรล่ะ

ความเชื่อความศรัทธาของเรา เห็นไหม แล้วความเชื่อความศรัทธาของเด็ก เด็กมันมีความมุ่งมั่นมากนะ เด็กคูสิมันบอกเลย “แม่ทำผิอย่างนั้น แม่ทำผิอย่างนั้น” เด็กมันมีความไร้เดียงสา มีความสะอาดบริสุทธิ์ของมัน แต่เวลามันโตขึ้นมา อยู่กับโลกเขา มันมีมารยาทสังคม มีต่างๆ เวลาโตขึ้นมานี้เราจะพูดอย่างเด็กไม่ได้

เด็กมันไร้เดียงสา แต่ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาสะอาดบริสุทธิ์ไม่ไร้เดียงसानะ

“อย่าดูถูกความนิงอยู่ของพระอริยเจ้า”

พระอรียเจ้านี้รู้ขบวนการของความรู้สึก ความคิดของเราทั้งหมดเลย ถ้าเราไม่รู้ ขบวนการความคิดของเราทั้งหมด เราจะสิ้นสุดของความลึกลับได้อย่างไร ถ้าสิ้นสุด ความลึกลับ ขบวนการของความคิดมันเกิดบนอะไร ขบวนการของความคิดมันเกิด บนจิต

จิตมันคืออะไร ปฏิสนธิจิตที่พาเกิดพาตายอยู่นี้ นี่ปฏิสนธิจิตมันคืออะไร ปฏิสนธิ จิตคือภพ คือตัวรับรู้ คือตัวรับสภาวะกรรมดีและกรรมชั่ว! ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว นี่มัน ไป สะสมลงที่จิตนี้หมดเลย แล้วจิตนี้มีแรงขับไปตามอำนาจวาสนาของมันในวิญญูะเห็น ไหม แล้วขบวนการของมันเวลาเกิดมาแล้วเป็นมนุษย์ เป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม มันมีขบวนการของมัน ปัจจุบันธรรมนี้เรามาแก้ไขกันตรงนี้ เรามาแก้ที่ปัจจุบัน

สิ่งที่เราเกิดมานี้มันเกิดมาจากแรงขับ สิ่งที่เป็นคุณงามความดีนะเราถึงเกิดมาเป็น มนุษย์ แต่ถ้าแรงขับสิ่งที่เป็นบาปอกุศล มันก็เกิดในนรกอเวจี แรงขับที่เป็นบุญกุศล บุญ กุศลมากขึ้นไปมันก็เกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม.. นี่แรงขับ!

แรงขับคือบุญ คือกรรมไง บุญกรรมนี้มันเป็นพันธุกรรมทางจิต แต่จิตโดยสามัญ ลำบาก จิตโดยธรรมชาติของมัน มันมีธาตุรู้ มันเป็นธาตุที่มีชีวิต มันมีของมันโดย ธรรมชาติของมัน เห็นไหม นี่ขบวนการของเรา ถ้าเรามาประพฤติปฏิบัติ จะบอกว่าการ ประพฤติปฏิบัติ.. ทำงานนี้มันยากกว่าโลกมากนัก เวลาทางโลกนี้มันเป็นไปตามอำนาจ วาสนาของคน

คนประสบความสำเร็จทางชีวิต เห็นไหม แต่คนที่ประสบความสำเร็จมากน้อย ขนาดไหนก็แล้วแต่ เขาก็มีความทุกข์ของเขา เขาก็มีความอภัยอาวรณ์ของเขา แต่เวลาถ้า เรามีธรรมะในหัวใจของเราละ ในปัจจุบันธรรมขบวนการของความรู้สึก ขบวนการของ ความคิด ขบวนการของมันที่เกิดขึ้นมา เราจะเข้าไปจับต้องมันแล้วทำความสะอาดมัน

ตัวมันเองจริงๆ มันไม่ได้โทษหรือ ตัวมันจริงๆ ธาตุ ๔ และชั้น ๕ เวลาพระ อรหันต์ที่สิ้นกิเลสแล้ว ภาราหะเว ปัญจักขันธา ความคิดความอ่านทั้งหมดมันเป็นความ สะอาดบริสุทธิ์ มันไม่มีค้นหาความทะยานอยากจับใส่ใจ มันไม่มีแรงบวกแรงลบไป การให้ค่าลบค่าบวกของมันไป แต่ค้นหาความทะยานอยากมันให้ค่าบวกค่าลบของมัน

เห็นไหม แต่ถ้าวเวลาประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดแห่งทุกซ์ สิ่งนี้มันเป็นเรื่องธรรม มันเป็นเรื่องความจริงอันหนึ่ง มันเป็นผลของวิญญู

วิญญูมันหมุนไปตามธรรมชาติของมัน เราเป็นผลของวิญญูนี้เราเกิดด้วยแรงบุญแรงกรรมของเรา ถ้าวแรงบุญกรรมของเรา เราประพฤติปฏิบัติของมัน เห็นไหม ทำความสะอาดมัน ความสะอาดมันสะอาดได้อย่างไรละ นี่ถ้าวเราจับต้องไม่ได้ เรารื้อค้นสิ่งนี้ไม่ได้ เราจะเอาอะไรไปทำความสะอาด

เราจะทำความสะอาดสิ่งใด เราต้องมีสิ่งนั้นมาทำความสะอาดซะใหม่ เราจะทำความสะอาดจิตของเราเนี่ย จิตมันอยู่ที่ไหน ความรู้สึกของเราอยู่ที่ไหน ตัวเกิดตัวตายอยู่ที่ไหน เราเกิดมามีร่างกายกับจิตใจแล้ว แล้วจิตใจเป็นอะไรก็ 모르 ร่างกายพอรู้ได้ พอจับต้องได้ แล้วจิตมันอยู่ที่ไหนละ เวลามันเจ็บแสบปวดร้อนมันก็ว่าเป็นเราๆ ไปหมดแหละ

สิ่งที่เป็นเรา เห็นไหม นี่การประพฤติปฏิบัติธรรม โลกกับธรรมมันอยู่ด้วยกัน ถ้าเป็นโลกนะมันก็เป็นเรื่องโลกๆ เห็นไหม คุณิ เวลาเป็นรูปธรรม เป็นรูปแบบ นี่โลกทั้งนั้นแหละ การสร้างภาพกันนี่เป็นเรื่องของโลก

โลกคือโลกอะไร โลกคือโลกทัศน์ โลกคือความคิดใจ โลกทัศน์นี้มันเกิดบนอะไร มันเกิดบนจิตใจใหม่ ความคิดมันเกิดบนอะไร นี่เรื่องโลกทั้งหมดเลย แต่ถ้ามันสงบเข้ามาละ

นี่ทำความสงบของใจต้องมีความเข้มแข็ง ต้องมีความอดทน เพราะความเข้มแข็ง ความอดทนมันเป็นเรื่องเพียรชอบ ความเพียร ความวิริยะ ความอดสาหะมันเป็นเรื่องอันหนึ่ง แต่ถ้าวบอกว่าเราจะทำตามแต่ความพอใจของเรา พอใจของเราก็พอใจกิเลสใจ

ครูบาอาจารย์ท่านพูดบ่อย “การฝืนความรู้สึกของเราคือการฝืนกิเลส” แต่ถ้าวไปตามความรู้สึกของเรา ไปตามความพอใจของเรา มันทำตามความพอใจของกิเลสใจ แต่ถ้าวเราขึ้นมัน เราฝืนมัน มันก็จะทำไม่ได้แล้ว เป็นอึดติดมถานุโยค ทำให้ตนทรมาณลำบากเปล่า.. มันจะทรมาณ

เวลาพระสมัณพุทธกาลไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาสิ้นกิเลสแล้ว
นะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าถามประจำว่า

“ใครเป็นคนทรมานมา ใครเป็นคนทรมานมา”

“ครูบาอาจารย์ทรมานมา”

ดูสิ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วนะ นี่เดินจงกรมอยู่ พระยสะ
มีปราสาท ๓ หลังแบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเลย แล้วบริหารจัดการมันเครียด
มาก มันมีความทุกข์มาก “ที่นี้วุ่นวายหนอ ที่นี้เดือดร้อนหนอ” จนออกจากปราสาท ๓
หลังไปเลยนะ เดินเข้าไปในป่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่ “ยสะมา
นี่ ที่นี้ไม่วุ่นวาย ที่นี้ไม่เดือดร้อน”

“ที่นี้วุ่นวายหนอ ที่นี้เดือดร้อนหนอ” แม้แต่บริหารจัดการมันก็วุ่นวาย เรื่องของ
โลกๆ มันเป็นความวุ่นวาย เห็นไหม แล้วองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเดินจงกรมอยู่
มันวุ่นวายไหมล่ะ

“ยสะมานี่ ที่นี้ไม่วุ่นวาย ที่นี้มีความสงบสงัด”

คำว่าวุ่นวายหนอ เดือดร้อนหนอเพราะอะไร เพราะเขาสร้างบุญญาธิการของเขา
มา พระยสะเวลาฟังองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศน์ว่าการที่แรก เวลาพูดเทศน์
ว่าการที่วุ่นวายหนอ ที่ความทุกข์นี้เป็นพระโสดาบันเลย พ่อแม่มีลูกคนเดียว เห็น
ไหม ตามหาๆ ตามหาไป พระพุทธเจ้าบังไว้ก่อน แล้วเทศน์สอนพ่อแม่ พระยสะเป็นพระ
อรหันต์ขึ้นมาเลย

พระอรหันต์นะในอดีตกาล พ่อเพื่อนอีก ๕๔ คนได้ยื่นข้อมาถามพระยสะ บวช
เพราะอะไร ทำอะไร เพราะฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์
เหมือนกันหมดเลย สิ่งที่เป็นพระอรหันต์ขึ้นมา เพราะพระเขาถามองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าว่า

“ทำไมถึงเป็นเหตุนั้น ทำไมฟังเทศน์องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเข้าใจได้
ง่าย”

“นี่เพราะบุญกุศลของเขา เขาสร้างของเขาละ ยสะเป็นหัวหน้าพาหมู่คณะเก็บศพ ไร้ญาติถ้าที่ไหนมีศพ” นี่การทำบุญกุศล..

ในชาวพุทธศาสนา ประเพณีวัฒนธรรมมันก็มาจากพระไตรปิฎก มาจากการกระทำ เห็นไหม เวลาพระสมัยพุทธกาลทำสิ่งใด แล้วมีอำนาจวาสนาส่งใจ เราก็ทำอย่างนั้น ทำตามนั้น เป็นประเพณีวัฒนธรรม แต่ประเพณีวัฒนธรรมของเรานี้ทำแบบโลกๆ คือทำเพื่อโลก แต่สมัยนั้นเขาทำของเขาด้วยจิตใจที่สะอาดบริสุทธิ์ บุญกุศลมันมากกว่า นี่เราทำเลียนแบบกัน ทำตามๆ กันไป เราไม่ได้ทำจากหัวใจ.. เจตนาอันบริสุทธิ์ ให้ผลเป็นค่าอันบริสุทธิ์

ย้อนกลับมาที่ในการประพฤติปฏิบัติ เราเจตนาของเราเพื่อมรรคผล เรื่องของมรรคนี้เราไม่เข้าใจ เราไม่เห็นของเรา เราตั้งใจของเราแล้วเราทำของเราไป ทำของเราไปนะ.. อำนาจวาสนาของคน เดินก้าวแรก ถ้าก้าวไปเรื่อยๆ ก้าวไปเรื่อยๆ ระยะทางเราต้องก้าวเดินผ่านไปๆ แต่การก้าวเดินนั้นมันต้องผ่านสิ่งใดบ้างละ

อุปสรรคของแต่ละคนไม่เหมือนกัน! อุปสรรคของแต่ละบุคคล เห็นไหม นี่อำนาจวาสนา การชอบ การไม่ชอบต่างๆ หลากหลายกันไป.. เราเกิดมาอยู่ในโลก ครูบาอาจารย์ท่านบอก “เราเกิดมาอยู่ในโลก เราต้องอาศัยโลกไป แต่ถึงที่สุดแล้วเราเกิดมาในโลกเราจะออกจากโลกได้” แต่ถ้าเราเกิดมาในโลกแล้วว่ามีสิ่งนี้เป็นวิทยาศาสตร์

โลกคือวิทยาศาสตร์ ธรรมชาติเหนือโลกเหนือวิทยาศาสตร์ เพราะวิทยาศาสตร์เป็นสูตรทฤษฎีที่ตามความเป็นจริง แต่ธรรมชาติเข้าใจทฤษฎีตามวิทยาศาสตร์นั้น แล้ว! แล้ววางไว้ตามความเป็นจริง! ถ้าไม่วางไว้เรายึดว่าเรารู้เราเห็น ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าข้ามพ้นทั้งดีและชั่ว!

ข้ามพ้นทั้งความชั่ว ความพอใจของตัณหาความทะยานอยาก ข้ามพ้นสิ่งที่ยึดมั่นถือมั่นเป็นความดี.. ความดีก็ยึดมั่นถือมั่น เห็นไหม เราต้องปล่อยวางไว้ให้เป็นอิสระ ความเป็นอิสระนะ ถ้าเราไม่มีความดี เราไม่มีความเข้าใจเราจะปล่อยได้อย่างไร

“รสของธรรมชนะซึ่งรสทั้งปวง”

รสของคุณงามความดีมันต้องชนะรสของบาปอกุศลที่มันกดถ่วง สิ่งที่เป็นคุณงามความดีของเรา นี่เราทำของเราเราต้องวาง ถ้าไม่วางนะแล้วยึดไว้ๆ มาเรื่อยมาแพต้องวางเรือแพไว้ที่ท่า แล้วเราขึ้นบกให้ได้ จิตของเราก็เหมือนกัน พอเรารู้เราเห็นสิ่งใดแล้ววางไว้ เราก็กลัวเราจะไม่รู้ กลัวเราจะไม่เห็น

กลัวจะไม่รู้ กลัวจะไม่เห็นมันเป็นข้อมูลทั้งนั้นละ แต่ถ้ามันรู้ในปัจจุบัน มันเป็นปัจจุบัน มรรคสามัคคีมันรวมทั้งปัญญา สติ สมาธิ ปัญญารวมกันทั้งหมดในตัวของมันเองแล้วชำระล้าง นี่ชำระสิ่งที่ขบวนการความรู้สึก ขบวนการความคิด ทำความสะอาดมันบ่อยครั้งเข้าๆ ถึงที่สุดเวลามันขาดเป็นชั้นเป็นตอนเข้าไป เห็นใหม่

แล้วพอขาดเข้าไปแล้วนี่พระอรหันต์กับปุถุชนเหมือนกันโดยสิ่งที่มีชีวิตอยู่นะ แต่ต่างกันราวฟ้ากับดิน เพราะปุถุชนเรานะเรายึดมั่นความคิดของเรา ความคิดความเห็นต่างๆ มันมีตัณหาความทะยานอยากให้อยึดโดยธรรมชาติของมัน นี่เจ็บปวดแสบร้อน สิ่งใดที่ไม่ถูกใจที่ไม่ต้องใจ สิ่งที่ผลักดันนี่มันเจ็บนัก เจ็บนัก เห็นใหม่ ความเจ็บนี้ชั้นธมาร!

แต่เวลาขบวนการของมันได้ทำความสะอาดของมันสิ้นสุดแล้วนี่ ชั้นเหมือนกัน ธาตุ ๔ และชั้น ๕ สอุปาทิเสสนิพพาน พระอรหันต์ที่ยังมีชีวิตอยู่นี้มีธาตุ ๔ และชั้น ๕ เหมือนกัน แต่เป็นธาตุ ๔ ชั้น ๕ ที่สะอาดบริสุทธิ์ เพราะขบวนการของความคิดขบวนการของตัณหาความทะยานอยากมันได้ทำการกลั่นกรองกัน มันได้ทำขบวนการของมัน มันสะอาดบริสุทธิ์ เห็นใหม่ ความคิดถึงไม่ทำลายใครไ้

ความคิดต่างๆ มันไม่เคยทำลายใครหรอก แต่เพราะมันมีตัณหาความทะยานอยากบวกกับความคิดเข้าไป ตัณหาความทะยานอยากอันนี้มันทำลายเรา ตัณหาความทะยานอยากอาศัยความคิด อาศัยธาตุ ๔ และชั้น ๕ ออกไปหาเหยื่อ ออกไปหาทุกข์หาร้อนมาเหยียบย่ำหัวใจของเรา มันโง่โง่! มันโง่ มันไปหาสิ่งนั้นมาเหยียบย่ำหัวใจ เพราะมันยึดมั่นถือมั่นเข้ามา

นี่โง่ ถือว่ารู้ ถือว่าเก่ง ถือว่าฉลาด ใ้พวกฉลาดๆ นี่โง่ โง่ ๒ ชั้น ๓ ชั้นนะ โง่กับตัวเอง นี่ทำลายจิตของตัวเองเพราะเอาความฉลาดนั้นปิดกั้นขบวนการตามความเป็นจริงของมัน เอาความรู้ของเรา เอาขบวนการวิทยาศาสตร์นี้มาปิดกั้นตามความเป็นจริงของมัน

นี่ธรรมะเป็นวิทยาศาสตร์ ใช่! เป็นวิทยาศาสตร์ต่อเมื่อเทคโนโลยีที่เราเข้าไปพิสูจน์กับมัน แต่จิตนี้มันเหนือวิทยาศาสตร์ เหนือต่างๆ มันถึงวางวิทยาศาสตร์นั้นได้ เพราะเรารู้วิทยาศาสตร์ใช่ไหม เรายึดมันของเราใช่ไหม เราไม่วางสิ่งใดเลย แต่ถ้าขบวนการของมันถึงที่สุดแล้ว ขบวนการความคิดที่มันทำความสะอาดแล้ว แล้วมันวางไว้ตามความเป็นจริง แล้วจิตมันหลุดพ้นออกไป

มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ นิพพานคือความรู้สึกอันนั้น ธรรมชาติอันนั้นมันพ้นจากสิ่งนี้ไป เห็นใหม่ พอพ้นไปแล้วนี้ เวลาครูบาอาจารย์ท่านประพฤติปฏิบัติถึงที่สุดนะ มันปลงธรรมสังเวชนะ น้ำตาชำระภพชาติ มันโศกสลดในหัวใจนะ ของมืออยู่กับเรา เหมือนกับเรามีของอยู่กับมือเลย แล้วเราไม่รู้จักของในมือกับเรานี้มีคุณค่าขนาดไหน

จิตของเราเอง ความรู้สึกของเราเอง ทุกข์ยากของเราเอง แต่แก้ไขไม่ได้ ไปหาครูบาอาจารย์ก็จะให้ครูบาอาจารย์ปลดปล่อยให้ๆ ครูบาอาจารย์ก็มาชี้หน้าไปหาหมอนะ ถ้าคนไข้อยู่ไม่ร่วมขบวนการกับหมอในการรักษา แล้วมันจะหายได้ง่ายไหม เราไปหาหมอนะก็ร่วมขบวนการกับหมอ ครูบาอาจารย์ก็เหมือนกัน ท่านก็บอกชี้แนวทางกับเรา เราต้องประพฤติปฏิบัติของเรา เราต้องร่วมมือกันระหว่างคนไข้กับหมอ แล้วโรคภัยไข้เจ็บนั้นจะรักษาได้ง่ายขึ้น

นี่ก็เหมือนกัน เราไปหาครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์แนะนำแล้ว เราพยายามวางไว้ให้มันเป็นปัจจุบัน ให้มันเป็นความเป็นจริงของเรา แล้วเราประพฤติปฏิบัติของเราเข้าไป ผลมันเกิดขึ้นมามากน้อยมันก็อยู่ที่ว่า นี่คนประหยัคมัธยัสถ์ทำหน้าที่การงานได้ ผลประโยชน์มาเท่ากัน คนประหยัคมัธยัสถ์เขาจะเก็บหอมรอมริบของเขาเพื่อประโยชน์ของเขาไปข้างหน้า คนที่ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย นี่เขาได้มาเท่ากันใช้จ่ายหมดเลย เห็นไหม เขาไม่มีของเก็บไว้เป็นสมบัติไปข้างหน้า อนาคตของเขา เขาจะทุกข์ยากของเขา

นี่ก็เหมือนกัน ในการประพฤติปฏิบัติของเราขึ้นมาเราเก็บหอมรอมริบ เราประหยัคมัธยัสถ์ของเรา เราดูแลรักษาของเรา มันจะเป็นผลประโยชน์ของเรา เห็นไหม เราทำของเราเพื่อประโยชน์กับเรา

นี่โลกกับธรรม.. ธรรมเหมือนกันแต่ไม่เหมือนกัน! ธรรมเป็นโลกๆ ก็เป็นเรื่องโลก ถ้าธรรมเป็นธรรมมันเก็บประสบการณ์ไว้กับจิต เก็บประสบการณ์ไว้กับเรา เพื่อประโยชน์กับเรา

นี่เป็นธรรม! เป็นธรรมคือปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ.. การปฏิบัติประสบการณ์ของเรา อย่างเช่นเราผ่านประสบการณ์สิ่งใดมา ชีวิตของเรานี้เราผ่านมา เราได้เห็นของเรามา คนที่ไม่ได้ผ่านมา เราไปเล่าให้เขาฟังเขาก็นั่งฟังนะ ไม่ใช่เหมือนเราที่เรามีประสบการณ์มา หรือ

นี่ประสบการณ์ของจิต จิตที่มันมีประสบการณ์มานี้ ประหัตถ์มรรษัตถ์ของเราแล้ว เก็บหอมรอมริบของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา เห็นไหม อย่างน้อยเนื้อต่ำใจ ในการที่เราสนใจเรื่องศาสนานี้ก็เป็นอำนาจวาสนาแล้ว ถ้าไม่สนใจในอำนาจวาสนามันก็ใช้ชีวิตแบบโลกๆ นี่ได้สมบัติมา ได้ทรัพย์มา ได้มนุษย์สมบัติมา ได้เกิดมาพุทธศาสนาแล้ว ไม่ทำเพื่อประโยชน์กับตน

เรื่องของคฤหัสถ์เราก็ทำทาน ศีล ภาวนา มีทานเราก็ให้ทาน ถือศีลให้ปกติ รักษาใจของเราเพื่อประโยชน์กับเรา ถ้ายังเกิดอีกก็เกิดในสิ่งที่ดี เกิดอีกเกิดในพุทธศาสนา ปฏิบัติถึงที่สุดให้พ้นออกไปได้ ถ้าไม่อย่างนั้นมันจะเวียนตายเวียนเกิด

ผลของวิภวัญชะ.. การเกิดและการตายเป็นผลของวิภวัญชะ! หมุนไปตามธรรมชาติของมัน เหมือนสวะ เหมือนเศษฝุ่นหมุนไปในอากาศ การเกิดการตายก็เวียนตายเวียนเกิดไปในวิภวัญชะ กามภพ รูปภพ อรูปภพ เราจะเอาอย่างนั้นหรือ เราจะเอาสติปัญญาของเราที่ยังของเราเพื่อประโยชน์กับเรา

เราสร้างประโยชน์กับเรา เห็นไหม นี่โลกกับธรรม.. ถ้าเป็นโลกนะ เขาชักนำเราไปก็เป็นอย่างหนึ่ง ถ้าเป็นธรรมนะเราต้องฝืนของเรา เราหาประสบการณ์ของเรา เพื่อประโยชน์กับเรา เอวัง